

Üniversite Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranış Düzeyleri ve Sosyodemografik Özelliklerle İlişkisi

Çağdaş Caz¹, Hüseyin Can İkizler²

Özet

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 05.01.2019
Kabul Tarihi: 25.01.2019
Online Yayın Tarihi:
25.01.2019

Anahtar Kelimeler

Beden Eğitimi, Öğrenci,
Sportmenlik

Çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranış düzeylerini belirlemek ve sosyodemografik özelliklerle ilişkisi incelemektir. Bu amaç doğrultusunda çalışmaya, 150 (29 erkek, 121 kadın) öğrenci katılım göstermiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeği” ile “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Verilerin analizinde nonparametrik istatistiksel yöntemlerden Mann-Whitney U testi ve Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre toplanan verilerin normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. Sonuç olarak, öğrencilerin sportmenlik düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Kadın ve erkek öğrenciler arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Ancak, sportmenlik ve fair-play konusunda bilgi sahibi olmanın sportmenlik davranışında farklılık yaratmadığı ortaya çıkmıştır.

Students of University' Sportsmanship Behavior Levels and Relationship with Sociodemographic Characteristics

Abstract

Article Info

Received: 05.01.2019
Accepted: 25.01.2019
Online Published:
25.01.2019

Keywords

Physical Education,
Students, Sportsmanship

The aim of this study is to determine the levels of Sportsmanship Behavior of university students and to investigate their relationship with sociodemographic characteristics. To this end, 150 (29 male, 121 female) students participated in the study. In the research, Sportsmanship Behavior Scale and Personal Information Form were used as data collection tools. Mann-Whitney U test and Kruskal Wallis test were used to analyze the data. According to the findings of the research, it was determined that the collected data did not show normal distribution. As a result, students' sportsmanship levels were found to be high. A significant difference was found between male and female students. However, knowledge of sportsmanship and fair play has not revealed any difference in sporting behavior.

¹Bozok Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Yozgat/Türkiye

²İstanbul Esenyurt Üniversitesi, İstanbul/Türkiye

Giriş

Eğitim kurumları, sportmenlik davranışlarının kazandırılmasında önemli bir role sahiptir. Çünkü Türk Milli Eğitim Bakanlığının müfredat programında yer alan Beden eğitimi dersinin genel amacından bir tanesi dostça oynama ve yarışma, kaybetmeyi kabullenme, hile ve haksızlığın karşısında olabilmidir (Aracı, 2001). Birçok farklı öğrenme alanına sahip olan Beden Eğitimi dersi, öğrencilerin sosyal ve ahlaki gelişimine katkı yapmanın yanı sıra eğitim tarihinde uzun bir geçmişe sahip bir alandır (Dowling ve Kârhus, 2011). Sportmenlik ile ilgili farkındalığın, ilk ve orta öğretim çağı çocuk ve gençlerinin beden eğitimi derslerinden başlatılması neticesinde geleceğin sporcu, antrenör ve spor adamının bu kitle içinden çıkacak olması bakımından önemlidir (Yıldırım, 2004). Sportmenlik kavramı ile ilgili farkındalık spor

kulüplerinde, okullarda, rekreasyonel sportif faaliyetlerde yer alan programlarda öğretilbilir (Ford, Jubenville ve Phillips, 2012).

Dünya genelinde yaygın olarak kullanılan ve İngilizce bir deyim olan Fairplay'in "sporda centilmenlik" anlamına geldiği bilinmektedir (Pehlivan, 2004). Sporda centilmenlik ülkemizde daha yaygın olarak sportmenlik kavramı olarak kullanılmaktadır. Türkiye Millî Olimpiyat Komitesi ülke sporunda görülen şiddetin, saldırganlığın ve sportmenlik dışı hareketlerin önlenmesi için toplumu bilinçlendirme faaliyetleri yapsa da (Arıpınar & Donuk, 2017), okullarda sportmenliğe dönük iyi yapılandırılmış uygulama ve etkinliklere ihtiyaç duyulmaktadır. Sportmenlik samimiyet, cesaret, kendini kontrol etmek ve başkalarını küçümsememek gibi özellikleri barındırır (Keating, 2007). Sportmenlik, spor aktiviteleri içerisinde sosyal ve ahlaki değerlerle ilişkili, kapsamlı ve tutarlı bir davranış biçimi (Gencheva vd, 2017), spor geleneğinin bir parçasıdır (Arnold, 1998).

Konu ile ilgili literatür incelendiğinde benzer çalışmaların; antrenör sporcu ilişkisi ile sportmenlik yönelimi (Güllü, 2018); sportmenlik tutumları (Bronikowski ve ark; 2014); ailenin algılamış olduğu sportmenlik davranışları (Ford ve ark., 2012); spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sportmenlik davranışları (Tel ve ark., 2017); milli güreşçilerin sportmenlik yönelim düzeyleri (Güllü ve Şahin, 2018), yapıldığı görülmektedir.

Sportmenliğin küçük yaşlardan başlayıp, üniversite öğrencileri ve bütün bireyler tarafından varlığının devam ettirilmesi, sportif anlamda sağlam nesillerin/sporcuların yetişmesine katkı yapacaktır. Müfredatları gereği Beden Eğitimi ve Spor/Eğitsel oyunlar dersi alan Eğitim Fakültesi ile Sağlık Hizmetleri MYO öğrencileri açısından da Beden Eğitimi dersi sportmenlik kavramı önem taşımaktadır. Elde edilen bulgular ile bu bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin Beden Eğitimi dersi sportmenliklerinin ne düzeyde olduğunun anlaşılması da literatür açısından faydalı olacaktır. Sporun sağlıklı bir süreçte işlevini sürdürmesi ve sporcunun gelişimi için önemli olan sportmenlik kavramının, üniversite öğrencileri tarafından değerlendirilmesi önemli sonuçlar ortaya çıkaracaktır. Ayrıca, mevcut çalışmanın literatüre kaynak oluşturması bakımından önem arz ettiği aşikardır. Bu düşüncelerden hareketle çalışmanın amacı; üniversite öğrencilerinin beden eğitimi dersi sportmenlik davranış düzeylerini saptamak ve sosyodemografik özelliklerle ilişkisini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda birtakım sorulara yanıt aranmıştır.

1. Üniversite öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışları ne düzeydedir?
2. Öğrencilerin cinsiyetleri, Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?
3. Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlerin/fakültelerin farklı olması Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik davranışında anlamlı bir şekilde farklılık yaratmakta mıdır?
4. Öğrencilerin almış oldukları dersden memnun olup olmadıkları, Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışında farklılık yaratmakta mıdır?
5. Öğrencilerin almış oldukları derslerin farklı olması, Beden Eğitimi dersi sportmenlik davranışında anlamlı bir farklılık yaratmakta mıdır?

6. Öğrencilerin daha önce spor yapıp yapmamaları, Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışında anlamlı bir farklılık yaratmakta mıdır?
7. Öğrencilerin sporu sevip sevmedikleri değişkenine göre Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?
8. Öğrencilerin sportmenlik ve fair-play konularında bilgi sahibi olmaları, Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışında anlamlı bir şekilde farklılık yaratmakta mıdır?

Materyal ve Yöntem

Araştırma Grubu

Çalışmanın evrenini, Yozgat Bozok Üniversitesi'nde öğrenim gören bütün öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklemini ise, Eğitim Fakültesi ile Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören ve Beden Eğitimi dersini alan 150 (29 erkek, 121 kadın) öğrenci oluşturmuştur.

Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama olarak; "Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeği" ile "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır.

Koç (2013) tarafından geliştirilen "Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeği", 5'li Likert tipi ölçektir. Ölçek 11 madde "Pozitif Davranışları Sergileme" (PDS) faktörü (madde 1, 2, 4, 7, 9, 11, 12, 14, 16, 19 ve 21) ve ters puanlanan 11 madde "Negatif Davranışlardan Kaçınma" (NDK) faktörü (madde 3, 5, 6, 8, 10, 13, 15, 17, 18, 20 ve 22) olmak üzere toplam 22 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 22 ve en yüksek puan 110'dur. Ölçekten alınan puanlar arttıkça öğrencilerin sportmenlik düzeylerinin daha iyi olduğu anlaşılmaktadır (Koç, 2013).

Mevcut çalışmada kapsamında ölçekten alınacak en düşük puan sırasıyla; "Pozitif Davranışlar Sergileme" en düşük puan 1,00; en yüksek puan 5,00'tir. "Negatif Davranışlardan Kaçınma" en düşük puan 1,00; en yüksek puan 5,00'tir. Ölçeğin geneli için ise en düşük puan 22,00 iken en yüksek puan 110,00'dur.

Veri toplama süreci

Veriler 2018-2019 eğitim-öğretim yılı, güz dönemi içerisinde öğrencilerden toplanmıştır. Çalışma kapsamında öncelikle öğrencilere bilgi verilmiş, sonrasında ise oluşturulan online link yardımı ile öğrencilerden veriler toplanmıştır. Bu bağlamda çalışmaya toplamda 150 öğrenci katılım göstermiştir.

Kullanılan İstatistiksel Yöntemler

Araştırmada kullanılacak istatistiksel yöntemlerin belirlenmesinde, öncelikle ölçek ve alt boyut ortalama puanlarının normal dağılım gösterip göstermediği dikkate alınmıştır. Çarpıklık ve Basıklık Testi sonucunda değişkenlerin normal dağılım göstermediği tespit edilmiş ve bu nedenle nonparametrik istatistiksel yöntemlerin kullanılmasına karar verilmiştir. Bu bağlamda, bağımsız iki grubun ortalamalarının karşılaştırılmasında Mann-Whitney U testi, üç veya daha fazla sayıda grubun ortalamalarının karşılaştırılması için ise Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Ayrıca, $\alpha=0,05$ önem seviyesi dikkate alınmıştır.

Bulgular**Tablo 1:** Demografik Bilgiler

<i>Değişkenler</i>		
	N	%
Cinsiyet		
Erkek	29	19,3
Kadın	121	80,7
Bölüm		
Sağlık Hizmetleri MYO	107	71,3
Eğitim Fakültesi	43	28,7
Alınan eğitimden memnun musunuz?		
Evet	125	83,3
Hayır	25	16,7
Alınan Ders		
Badminton	56	37,3
Futsal	36	24,0
Masa tenisi	16	10,7
Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi	42	28,0
Daha önce spor yaptınız mı?		
Evet	59	39,3
Hayır	91	60,7
Spor Yapmayı seviyor musunuz?		
Evet	126	84,0
Hayır	24	16,0
Sportmenlik ve Fair play konusunda bilgi sahibi misiniz?		
Evet	21	14,0
Hayır	61	40,7
Kısmen	68	45,3

Çalışmaya katılan öğrencilerin 29'u erkek (% 19,3), 121'i ise kadın (% 80,7)'dir. Sağlık Hizmetleri MYO (n=107; %71,3) ve Eğitim Fakültesi (n=43; %28,7)'nde öğrenim gören öğrencilerin 125 (% 83,3)'i almış olduğu derste verilen eğitimden memnuniyetini dile getirirken, 25 (% 16,7)'i ise aldığı dersten memnun olmadığını bildirmiştir. Bu öğrencilerden 56 (% 37,3)'sı Badminton, 36 (% 24,0)'sı Futsal, 16 (% 10,7)'sı Masa Tenisi, 42 (% 28,0)'si ise Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi dersi almaktadır. Daha önce spor yapan 59 (% 39,3) öğrenci var iken, daha önce spor yapmayan ise 91 (% 60,7) öğrencinin çalışmaya katılım gösterdiği belirlenmiştir. 126 (% 84,0) öğrencinin spor yapmayı sevdiğini ifade ettiği, 24 (% 16,0) öğrencinin ise spor yapmayı sevmediği ifade edilmiştir. Sportmenlik ve Fair-play konusunda 21 (% 14,0) öğrenci bilgi sahibi iken, 61 (% 40,7) öğrencinin bilgi sahibi olmadığı, 68 (% 45,3) öğrencinin ise kısmen bilgi sahibi olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Ölçek Puan Dağılımı

Ölçek ve alt boyutları	N	Min.	Max.	Ort.	Ss.	Çarpıklık	Basıklık
Pozitif Davranışları Sergileme	150	1,00	5,00	4,23	7,30	-1,452	3,887
Negatif Davranışlardan Kaçınma	150	1,00	5,00	4,09	8,26	-1,680	3,856
Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeği	150	22,00	110,00	4,20	12,91	-1,481	4,977

Elde edilen verileri çarpıklık ve basıklık değerleri, normallik değerleri içerisinde yer almamaktadır. Tablo 2'ye bakıldığında, hem Pozitif Davranışlar Sergileme hem Negatif

Davranışlardan Kaçınma hem de Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı genel puan ortalamaları yüksek düzeyde çıkmıştır. Bu bulgu öğrencilerin sportmenlik davranışlarının yüksek olduğunu göstermektedir (Tablo 2).

Üniversite öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Sportmenliğinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği Mann-Whitney U testi kullanılarak incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 3'teki gibidir.

Tablo 3: Cinsiyet Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	Medyan	Mann-Whitney U İst.	Z İstatistiği	P
Pozitif Davranışları Sergileme	Erkek	29	66,45	1492,000	-1,253	,210
	Kadın	121	77,67			
Negatif Davranışlardan Kaçınma	Erkek	19	56,64	1207,500	-2,609	,009
	Kadın	87	80,02			
BEDSDÖ	Erkek	19	59,71	1296,500	-2,181	,029
	Kadın	87	79,29			

Tablo 3'teki Mann-Whitney U testi bulgularına göre, öğrencilerin beden eğitimi dersi sportmenlikleri ölçeğinin "Pozitif" alt boyut ortalama puanı cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Ancak, ölçek toplam puan ile Negatif alt boyut puanı, cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır ($p<0,05$).

Üniversite öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Sportmenliğinin öğrenim görülen bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği Mann-Whitney U testi kullanılarak incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 4'teki gibidir.

Tablo 4: Bölüm Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Bölüm	N	Medyan	Mann-Whitney U İst.	Z İstatistiği	P
Pozitif Davranışları Sergileme	Sağlık Hizmetleri MYO	107	70,04	1716,500	-2,434	,015
	Eğitim Fakültesi	43	89,08			
Negatif Davranışlardan Kaçınma	Sağlık Hizmetleri MYO	107	76,40	2204,500	-,400	,689
	Eğitim Fakültesi	43	73,27			
BEDSDÖ	Sağlık Hizmetleri MYO	107	73,83	2122,000	-,742	,458
	Eğitim Fakültesi	43	79,65			

Tablo 4'teki Mann-Whitney U testi bulgularına göre, öğrencilerin beden eğitimi dersi sportmenlik ölçeğinin "Pozitif" alt boyut ortalama puanı öğrenim görülen bölüme göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ancak, ölçek toplam puan ile Negatif alt boyut puanı, öğrenim görülen bölüme göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır ($p>0,05$).

Üniversite öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Sportmenliklerinin alınan dersten memnun olma değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği Mann-Whitney U testi kullanılarak incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 5’teki gibidir.

Tablo 5: Alınan Eğitimden Memnun Olma Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Alınan Eğitimden Memnun Olma	N	Medyan	Mann-Whitney U İst.	Z İstatistiği	p
Pozitif Davranışları Sergileme	Evet	125	75,70	1537,000	-,129	,897
	Hayır	25	74,48			
Negatif Davranışlardan Kaçınma	Evet	125	75,32	1540,000	-,114	,020
	Hayır	25	76,40			
BEDSDÖ	Evet	125	75,48	1559,500	-,015	988
	Hayır	25	75,62			

Tablo 5’teki Mann-Whitney U testi bulgularına göre, öğrencilerin beden eğitimi dersi sportmenliği ölçeğinin “Negatif” alt boyut ortalama puanı alınan dersten memnun olup olmama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ancak, ölçek toplam puan ile Pozitif alt boyut puanında herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır ($p>0,05$).

Öğrencilerin aldıkları dersler Kruskal-Wallis testi ile incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda Tablo 6’daki bulgular elde edilmiştir.

Tablo 6: Alınan Ders Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Alınan Ders	N	Medyan	sd	χ^2	p
Pozitif Davranışları Sergileme	Badminton	56	68,67	3	7,621	,055
	Futsal	36	68,71			
	Masa tenisi	16	74,19			
	Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi	42	90,93			
Negatif Davranışlardan Kaçınma	Badminton	56	77,69	3	1,320	,724
	Futsal	36	69,54			
	Masa tenisi	16	83,06			
	Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi	42	74,81			
BEDSDÖ	Badminton	56	74,35	3	2,066	,559
	Futsal	36	68,17			
	Masa tenisi	16	80,09			
	Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi	42	81,57			

Tablo 6’daki bulgulara göre, öğrencilerin beden eğitimi dersi sportmenlik toplam puanı ile “Pozitif” ve “Negatif” alt boyut puanları, öğrencilerin almış olduğu derslere göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Buna göre, öğrencilerin almış olduğu dersin beden eğitimi dersi sportmenliği üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

Üniversite öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Sportmenliklerinin daha önce spor yapıp yapmama değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği Mann-Whitney U testi kullanılarak incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 7’deki gibidir.

Tablo 7: Daha önce spor yapıp yapmama Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Spor yaptınız mı?	N	Medyan	Mann-Whitney U İst.	Z İstatistiği	p
Pozitif Davranışları Sergileme	Evet	59	76,19	2644,000	-,156	,876
	Hayır	91	75,05			
Negatif Davranışlardan Kaçınma	Evet	59	65,29	2082,000	-2,323	,020
	Hayır	91	82,12			
BEDSDÖ	Evet	59	69,29	2318,000	-1,411	,158
	Hayır	91	79,53			

Tablo 7’deki Mann-Whitney U testi bulgularına göre, öğrencilerin beden eğitimi dersi sportmenlikleri “Negatif” alt boyut ortalama puanı daha önce spor yapıp yapmama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p < 0,05$). Ancak, ölçek toplam puan ile Pozitif alt boyut puanında herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır ($p > 0,05$).

Üniversite öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Sportmenliğinin sporu sevip sevmeme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği Mann-Whitney U testi kullanılarak incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 8’deki gibidir.

Tablo 8: Spor sevip sevmeme Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Sporu seviyor musunuz?	N	Medyan	Mann-Whitney U İst.	Z İstatistiği	p
Pozitif Davranışları Sergileme	Evet	126	77,67	1238,500	-1,406	,160
	Hayır	24	64,10			
Negatif Davranışlardan Kaçınma	Evet	126	75,87	1466,000	-,236	,813
	Hayır	24	73,58			
BEDSDÖ	Evet	126	76,85	1341,500	-,875	,382
	Hayır	24	68,40			

Tablo 8’deki Mann-Whitney U testi bulgularına göre, öğrencilerin beden eğitimi dersi sportmenlikleri toplam puan ile “Pozitif” ve “Negatif” alt boyut ortalama puanları, spor yapmayı sevip sevmeme değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p < 0,05$).

Öğrencilerin Sportmenlik ve Fair Play konularında bilgi sahibi olma değişkeni Kruskal-Wallis testi ile incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda Tablo 9’daki bulgular elde edilmiştir.

Tablo 9: Sportmenlik/Fair Play konularında bilgi sahibi olma Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Sportmenlik ve Fair play konusunda bilgi sahibi olma	N	Medyan	sd	χ^2	p
Pozitif Davranışları Sergileme	Evet	21	83,33	2	1,175	,556
	Hayır	61	76,70			
	Kısmen	68	72,01			
Negatif Davranışlardan Kaçınma	Evet	21	54,43	2	7,994	,058
	Hayır	61	84,94			
	Kısmen	68	73,54			
BEDSDÖ	Evet	21	64,57	2	2,731	,255
	Hayır	61	81,67			
	Kısmen	68	73,34			

Tablo 9'daki bulgulara göre, öğrencilerin beden eğitimi dersi sportmenlik toplam puanı ile "Pozitif" ve "Negatif" alt boyut puanları, sportmenlik ve fair-play konusunda bilgi sahibi olup olmamaya göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tartışma ve Sonuç

Mevcut çalışma kapsamında elde edilen verilerin normal dağılım göstermediği ve öğrencilerin beden eğitimi dersi sportmenliğinin yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Karanfil ve ark., (2017) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarının orta seviyede olduğu verilerinde normal bir dağılım göstermediği tespit edilmiştir. Ancak, Koç ve Seçer (2018) tarafından öğrenciler üzerinde yapılan çalışmada verilerin normal bir dağılım sergilediği ve öğrencilerin beden eğitimi dersi sportmenliğinin yüksek olduğu belirlenmiştir.

Mevcut çalışmada cinsiyet değişkeni açısından ölçeğin geneli ve negatif davranışlardan kaçınma alt boyutunda anlamlı farklılık belirlenmiştir. Benzer şekilde, kadın ve erkek öğrenciler arasında sportmenlik davranışında anlamlı farklılık tespit edilmiştir (Koç, 2017). Bir diğer çalışmaya göre, kız ve erkek öğrenciler arasında beden eğitimi dersi sportmenlik davranışı geneli ve negatif davranışlardan kaçınma alt boyutunda anlamlı farklılık görülmüştür (Koç ve Güllü, 2017). Yapılan bir diğer araştırma, kadın ve erkek öğrencilerin beden eğitimi dersi sportmenlik davranışı uygunsuz davranışlardan kaçınma alt boyutunda anlamlılık ortaya çıkmıştır (Karanfil ve ark., 2017). Hokeyciler üzerinde yapılan bir çalışmada kadın ve erkek sporcular arasında beden eğitimi dersi sportmenlik davranışı geneli ile uygunsuz davranışlardan kaçınma alt boyutunda anlamlılık belirlenmiştir (Çalayır ve ark., 2017). Ancak, erkek ve kadın ortaokul öğrencilerinde sportmenlik bağlamında herhangi bir farklılık bulunamamıştır (Kayışoğlu ve ark., 2015).

Öğrencilerin almış oldukları dersin (branşın) farklı olması, beden eğitimi dersi sportmenliği ve alt boyutlarında herhangi bir manidar farklılık yaratmamıştır. Ancak, öğrenciler üzerinde yapılan çalışmada farklı branş ile ilgili olan öğrenciler arasında beden eğitimi dersi sportmenlik davranışı geneli ve negatif davranışlardan kaçınma alt boyutunda anlamlı farklılık tespit edilmiştir (Koç ve Güllü, 2017).

Üniversite öğrencilerinin daha önce spor yapıp yapmadıkları, beden eğitimi dersi sportmenliğinde negatif davranışlardan kaçınma alt boyutunda anlamlılık yaratmıştır. Başka bir çalışmada öğrencilerin spor yapma değişkeni irdelenmiş ve sportmenlik geneli ile uygunsuz davranışlardan kaçınma alt boyutunda anlamlılık belirlenmiştir (Karanfil ve ark., 2017). Ancak, beden eğitimi dersi sportmenlik davranışının, öğrencilerin aktif spor yapmalarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülen çalışma da mevcuttur (Koç ve Seçer, 2018).

Çalışma kapsamında elde edilen verilerin normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. Ayrıca, oluşan ortalamalara bakıldığında öğrencilerin genel olarak Beden Eğitimi Dersi Sportmenliği ile pozitif davranışları sergileme ve negatif davranışlardan kaçınma alt boyutlarından aldıkları puanların yüksek olduğu belirlenmiştir. Cinsiyet değişkeni açısından ölçeğin geneli ve negatif davranışlardan kaçınma alt boyutunda anlamlı farklılık belirlenmiştir. Bu bulgu, cinsiyetin Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışını etkilemediğini göstermektedir. Sonuç olarak, kadın ve erkek öğrencilerin sportmenlik düzeylerinin benzer eğilimde olduğu söylenebilir.

Diğer bir sonuca göre, öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm/fakülte değişkenine göre ölçeğin pozitif davranışları sergileme alt boyutunda Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören öğrenciler lehine anlamlı farklılık belirlenmiştir. Ölçeğin geneli ve negatif davranışlardan kaçınma alt boyutunda ise herhangi bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Öğrencilerin almış oldukları derslerden memnun olup olmadıkları, beden eğitimi dersi sportmenlik ölçeğinin negatif davranışlardan kaçınma alt boyutunda farklılık yaratmıştır. Ölçeğin geneli ve pozitif davranışları sergileme alt boyutunda ise herhangi bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Diğer bir bulguya göre öğrencilerin almış oldukları dersin farklı olması, beden eğitimi dersi sportmenliği ve alt boyutlarında herhangi bir manidar farklılık yaratmamıştır.

Üniversite öğrencilerinin daha önce spor yapıp yapmadıkları, beden eğitimi dersi sportmenliğinde negatif davranışlardan kaçınma alt boyutunda anlamlılık yaratmıştır. Ancak, ölçeğin geneli ve pozitif davranışları sergileme alt boyutu açısından herhangi bir manidar farklılık yaratmamıştır. Bu bulgu, spor yapıp yapmamanın beden eğitimi dersi sportmenlik davranışını etkilemediğini göstermektedir. Bu bulguya paralel olarak öğrencilerin sporu sevip sevmedikleri irdelenmiş, bu durumun beden eğitimi sportmenliği ile alt boyutlarında farklılık yaratmadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin sportmenlik ve fair-play konusunda bilgisi olup olmadığı sorulmuş, elde

edilen bilgilerin beden eğitimi dersi sportmenliği ile alt boyutlarında anlamlılık yaratmadığı tespit edilmiştir.

Kaynaklar

- Aracı, H. (2001). Lise Beden Eğitimi Ders Programları. Ankara: Nobel Yayınları.
- Arıpınar, E., Donuk, B. (2015). Spor Yönetimi ve Organizasyonlarda Etik Yaklaşımlar Fair-play. Ankara: Ötüken Neşriyat A.Ş.
- Arnold, P.J. (1998). Sport, Ethics And Education. London: Cassell.
- Bronikowski, M., Bronikowska, M., Laundanska-Krzeminska, I., Glapa, A., Morina, B. (2014). Sportsmanship attitudes in young adolescents from post-communist countries. *Sport Sciences*, 3(21), 161-168.
- Çalayır, Ö., Yıldız, N., Yaldız, Ö., Çoknaz, H. (2017). Hokey müsabakalarına katılan sporcuların beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarının incelenmesi. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2), 27-37.
- Dowling, F., Kårhus, S. (2011). An analysis of the ideological work of the discourses of 'fair play' and moral education in perpetuating inequitable gender practices in PETE. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 16(2), 197-211.
- Ford, D. W., Jubenville, C. B., Phillips, M.B. (2012). The effect of the STAR Sportsmanship education module on parents' self-perceived sportsmanship behaviors in youth sport. *Journal of Sport Administration & Supervision*, 4(1), 114-126.
- Ford, D. W., Jubenville, C. B., Phillips, M. B. (2012). The Effect of the Star Sportsmanship Education Module on Parents' Self-Perceived Sportsmanship Behaviors in Youth Sport. *Journal of Sport Administration and Supervision*, 4(1).
- Gencheva, N., Angelcheva, M., Marinov, T., Ignatov, I. (2017). Assessment of sportsmanship in case of institutionalized adolescents, deprived of parental cares. *Journal of Health, Medicine and Nursing*, 42, 103-109.
- Güllü, S. (2018). Sporcuların antrenör-sporcu ilişkisi ile sportmenlik yönelimleri üzerine bir araştırma. *SPORMETRE*, 16(4), 190-204.
- Güllü, S., Şahin, S. (2018). Milli güreşçilerin sportmenlik yönelim düzeyleri üzerine bir araştırma. *Turkish Studies*, 13/18, 705-718.
- Karafil, A.Y., Atay, E., Ulaş, M., Melek, C. (2017). Spora katılımın beden eğitimi dersi sportmenlik davranışları üzerine etkisinin araştırılması. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 1-11.
- Kayısoğlu, N.B., Altinkök, M., Temel, C., Yüksel, Y. (2015). Ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi sportmenlik davranışlarının incelenmesi: Karabük ili örneği. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1(3), 865-874.
- Keating, J.W. (2007). Sportsmanship as a moral category. In: Morgan WJ, (Editor) *Ethics in Sport*. Human Kinetics, pp. 141-15
- Koç, Y. (2017). Relationships between the Physical Education Course Sportsmanship Behaviors with Tendency to Violence and Empathetic Ability (Note 1). *Journal of Education and Learning*, 6(3), 169-180.
- Koç, Y., Güllü, M. (2017). Lise öğrencilerinin beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *SPORMETRE*, 15(1), 19-30.
- Koç, Y., Seçer, E. (2018). Spor Bilimleri Alanında Eğitim Gören Üniversite Öğrencilerinin Sportmenlik Davranışları İle Saygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(2), 247-259.
- Pehlivan, Z. (2004). Fair-play kavramının geliştirilmesinde okul sporunun yeri ve önemi. *SPORMETRE*, 2(2) 49-53.

- Tel, M., Yaman, Ç., Altun, M. (2017). Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Sportmenlik Davranışları Hakkındaki Görüşleri. *International Journal of Cultural and Social Studies (IntJCSS)*, 3(özel sayı), 16-26.
- Yıldıran, İ. (2004). Fair Play: Kapsamı Türkiye'deki görünümü ve geliştirme perspektifleri. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(4), 3-16.

Makale Alıntısı

Caz, C., İkizler, H.C. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranış Düzeyleri ve Sosyodemografik Özelliklerle İlişkisi [Students of University' Sportsmanship Behavior Levels and Relationship with Sociodemographic Characteristics], *Spor Eğitim Dergisi*, 3 (1), 25-35.

Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.